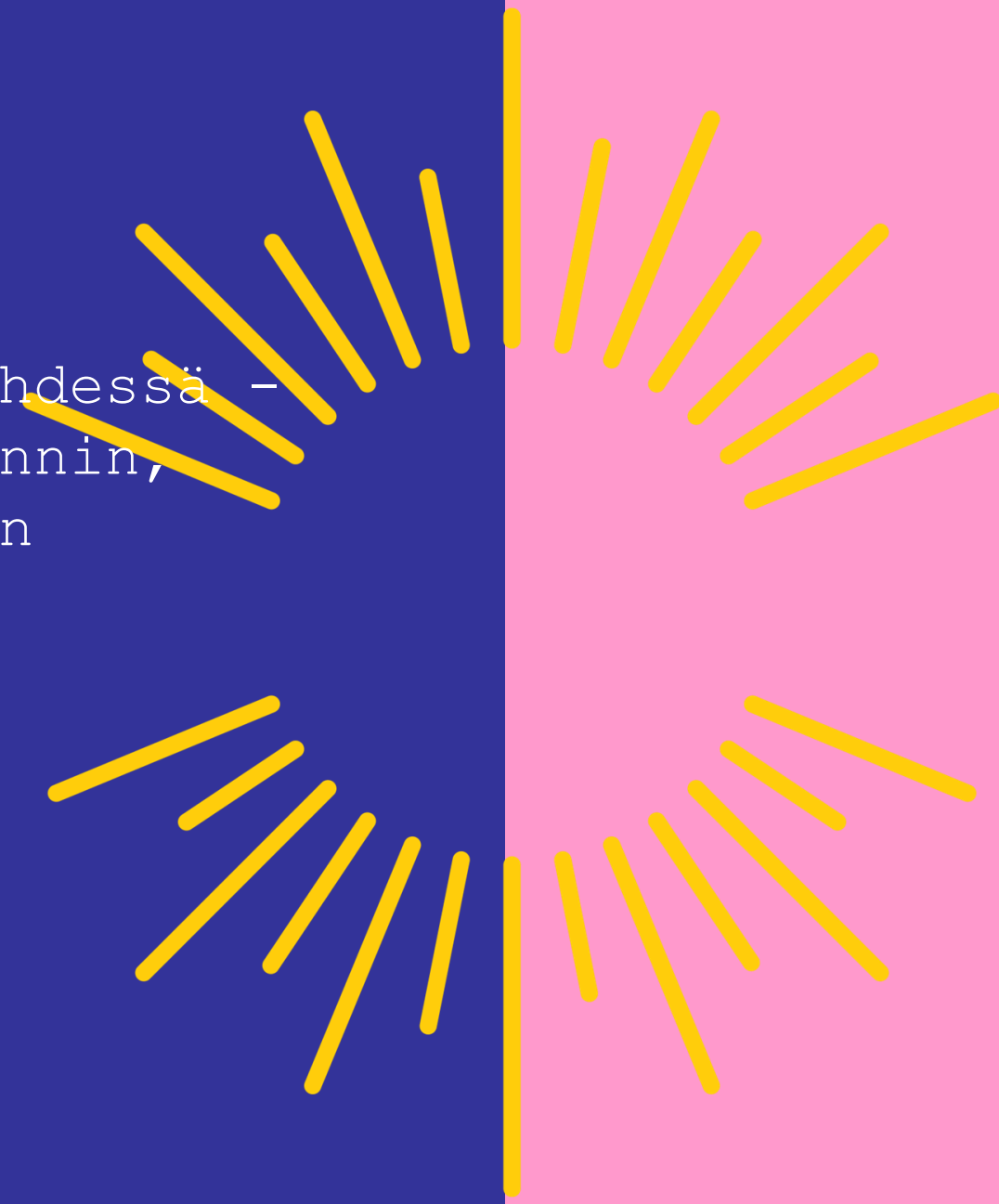

Turvallinen arki luodaan yhdessä – järjestöyhteistyö hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä

Valtakunnallinen turvallisuustapahtuma 2024
23.5.2024

Marika Mathlein
Asiantuntija, järjestöyhteistyö
Lapin hyvinvointialue

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

Lappi buresveadjinguovlu
Lappi pyereestváijeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

Missio

Turvallinen kumppani koko elämän.

Visio

**Lapissa elämme hyvää ja turvallista elämää.
Meillä ihmiset ja palvelut kohtaavat
oikeissa paikoissa oikeaan aikaan.**

Arvot

Yhdenvertainen

Vastuullinen

Luotettava

Inhimillinen

Strategiset painopisteet

Asiakaskokemus

Vastaamme lappilaisten odotuksiin ja kannustamme sekä tuemme oman hyvinvoinnin edistämiseen.

Henkilöstökokemus

Olemme oman työmme arvostettuja kehittäjiä. Arvostava johtaminen, työn vaatavuutta vastaava palkka ja vaikutusmahdollisuudet omaan työhön lisäävät työn vetovoimaa.

Vaikuttavuus

Edistämme hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kavennamme hyvinvointi- ja terveyseroja. Panostamme toiminnassamme vaikuttavuuteen, laatuun, kustannustehokkuuteen ja kumppanuuteen.

Talouden tasapaino

Hallitsemme kustannuskehitystä vaikuttavalla ja oikea-aikaisella toiminnalla ja työskentelemme resurssitehokkaasti.

Hyvä johtaminen

Takaamme arjessa onnistumisen hyvällä johtamisella.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallinen tavoite

Mihin pyritään?

- Luodaan perusta työ- ja toimintakyvylle
- Kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja
- Edistetään ja ylläpidetään hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta
- Vahvistetaan mielenterveyttä ja ehkäistään päihdehaittoja
- Ehkäistään sairauksia, tapaturmia, väkivaltaa, syrjäytymistä ja osattomuutta

Työn kohdistuminen

Yksilö

Yhteisöt

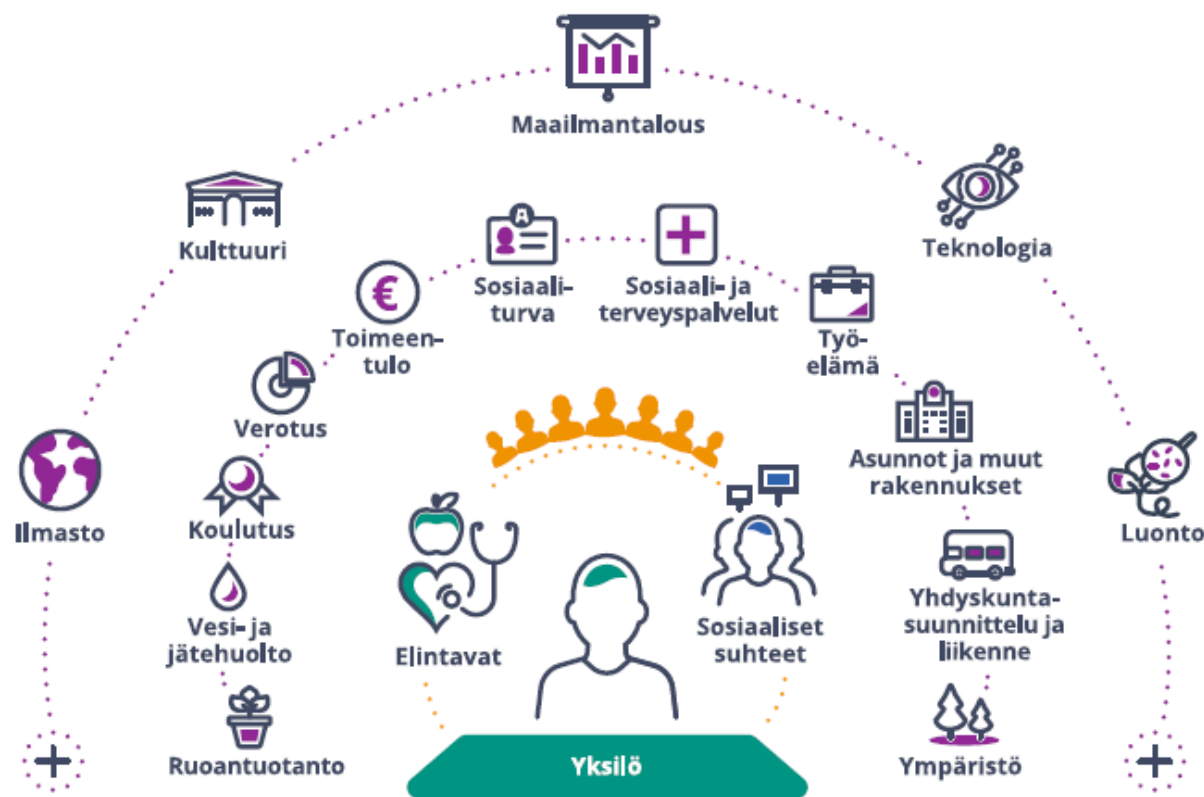
Väestö

Elinympäristöt

Miten?

- Vaikutetaan kaikilla hallinnonaloilla terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä niiden taustatekijöihin
- Tehdään poikkihallinnollista ja monitoimijaista yhteistyötä
- Kohdennetaan voimavarat suunnitelmallisesti

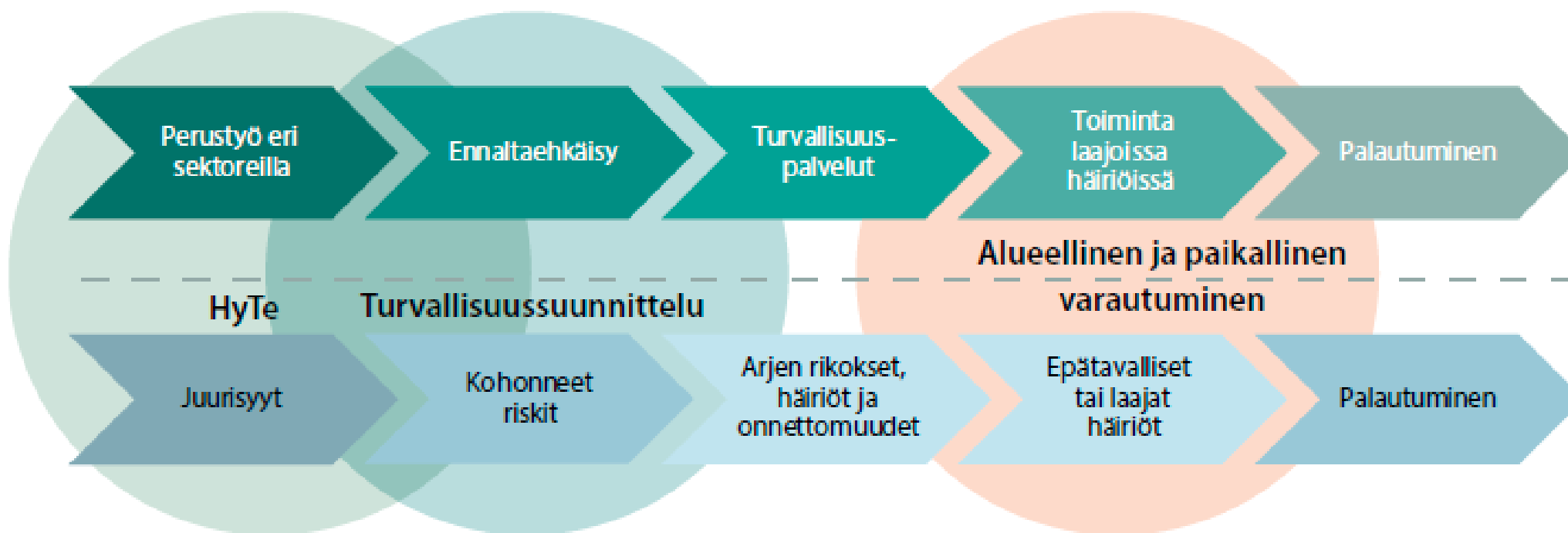
(Lähde: Mukaillen Dahlgren & Whitehead 1991)

Miksi hyvinvoinnin, terveyden **ja turvallisuuden** edistäminen?

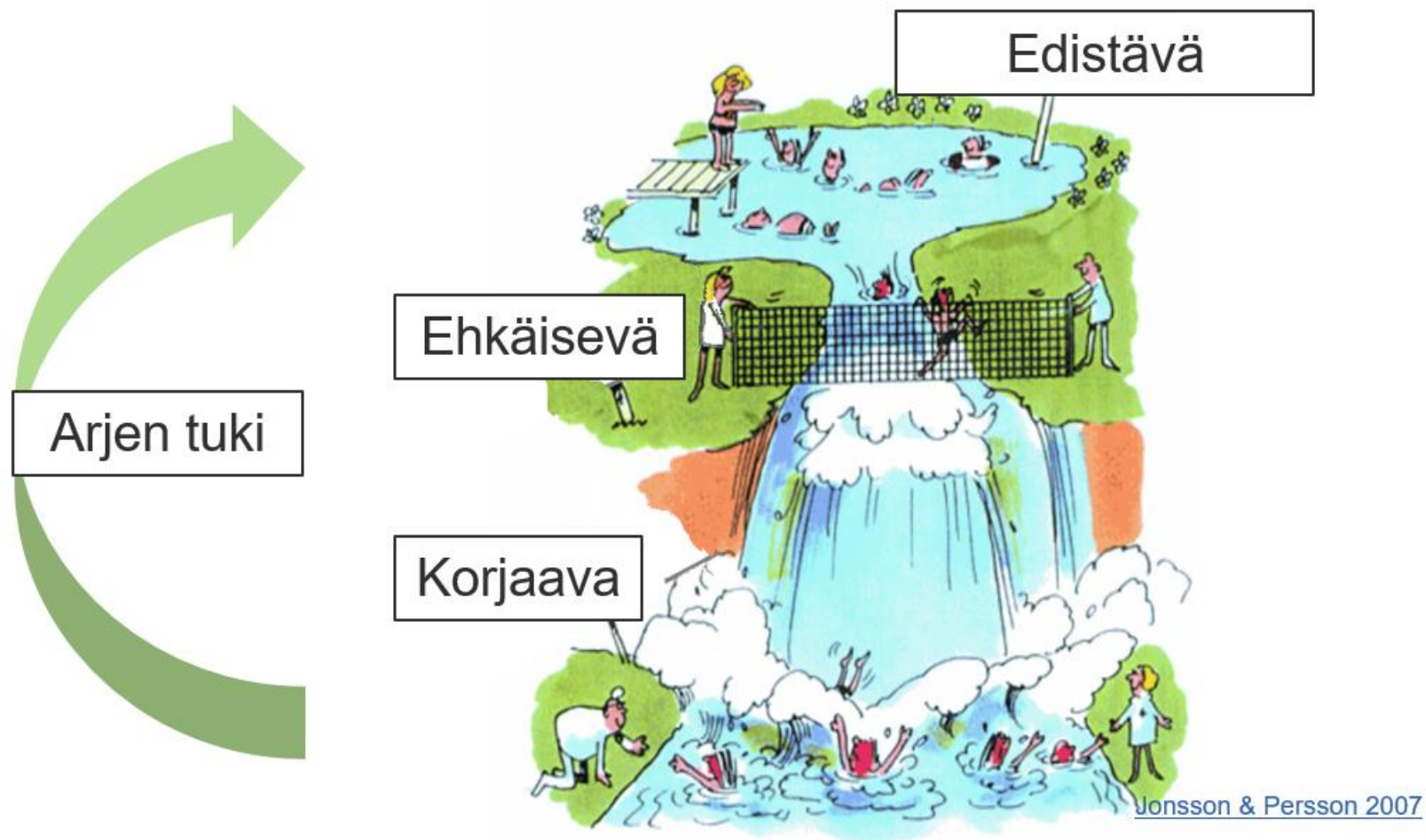
- Väestön hyvinvointiin ja arjen turvallisuuteen vaikuttavat monilta osin samat tekijät
- Hyvinvointia ja arjen turvallisuutta edistetään yhteisillä toimenpiteillä
- → Lapissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä vahvasti mukana arjen turvallisuuden edistämisen näkökulma
- → HYTETU

Miksi hyvinvoinnin, terveyden **ja turvallisuuden** edistäminen?

- Turvallisuuden arvoketju:

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Järjestöt HYTETU-työssä

Laki määrittää järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella
 - Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin se liittyy hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin.
 - Hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien **järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä hyvinvointialueen on tehtävä **yhteistyötä**
 - kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan.
 - alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa
 - Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tehtävä liittyy kunnan lakisääteisiin tehtäviin.
 - Kunnan on edistettävä järjestöjen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien **järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kunnan on tehtävä **yhteistyötä**
 - hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan.
 - alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen ja muiden hytetu-toimijoiden välinen yhteistyö

(612/2021 6-7 §)

- Toimintaedellytysten vahvistaminen: resurssit ja rakenteet
 - Avustukset, tilat ja kumppanuussopimukset
 - Yhdyspinta- ja järjestöyhteistyön rakenteet
 - Tiedolla johtaminen, vaikuttavuus
- Vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen: ohjelmat ja neuvottelut
 - Informaatiosta jaettuun tietoon, ymmärrykseen ja osaamiseen
 - Strategiatyö sekä yhdessä määritellyt tavoitteet
 - Monialaiset verkostot ja vuosittaiset neuvottelut
- Yhteistyö: osaamisen vahvistaminen ja uudistuminen
 - Järjestöosaamista: järjestö- ja yhdistystoiminta, TKI-toiminta, rahoitus

Järjestöyhteistyön kokonaisuus

1. Yhteistyörakenteet ja yhteydenpito järjestöjen kanssa

- Säännölliset tapaamiset ja neuvottelut
- Määritellyt yhdyshenkilöt ja vastuutahot
- Tiedottaminen ja viestintä
- Tieto yhdistysten toiminnasta saatavilla

2. Järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen

- Avustukset
- Kumppanuus- ja yhteistyösopimukset
- Tilojen käyttö ja vuokra-avustukset
- Muu tuki järjestöille

3. Järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

- Mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen hytetu-työhön ja toiminnan suunnitteluun sekä tiedontuotantoon
- Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet

4. Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyö järjestöjen tukemiseksi

- Hyvinvointialueen ja kuntien järjestöyhteistyön yhteensovittaminen
- Hyvinvointialueen tuki kuntien järjestöyhteistyöhön

5. Järjestöt palveluntuottajan roolissa

Lapin järjestöyhteistyö

Lapin toimintaympäristö

Saamelaisuus huomioitavana erityispiirteenä

Kunnat

- Järjestöyhdysenkilöt

Lapin liitto

- Järjestöneuvottelukunnan taustataho
- Maakuntaohjelma
- Järjestöstrategia

Alueella toimivat oppilaitokset ja seurakunnat

Hyvinvointialue

- Järjestöyhteistyön kokonaisuus

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta
Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta

Saamenkielen lautakunta

Vammaisneuvosto
Vanhusneuvosto
Nuorisovaltuusto

Lapin JNK tehnyt aloitteen sote-järjestöneuvostosta

Järjestöjen sote-muutostuki

Järjestöt

Maakunnallinen järjestöneuvottelukunta

Lähellä.fi

Järjestöfoorumi

Meri-Lapin järjestöneuvottelukunta

OLKA

Sote-järjestöjen verkostot:

- Sote-järjestöjen alueverkosto
- Lapin sosiaali- ja terveysturva-yhdistyksen ja Lapin järjestökeskusten verkosto
- Lapin turvallisuusverkosto
- Elämänkaariverkostot
- Järjestötyöllistämisen verkosto
- Kokemusosaamisen verkosto
- Viestintä- ja tiedontuotannon verkostot

Maakunnallinen järjestöstrategia 2030

2.1. Järjestöstrategiaa ohjaavat arvot ja visio 2030

Visio: Lapissa järjestöt kuuluu - kaikille
Arvoina: Kumppanuus, yhteisöllisyys, aktiivisuus ja osaavuus, avoimuus ja moninaisuus

Kuvio 6. Järjestöstrategian toimintalinjat ja visio.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunta vuosille 2024-2025

Lapin alueellinen hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus ja -suunnitelma 2024-2025

- Alueellinen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma toteuttaa Lapin hyvinvointialueen strategisia linjauksia.
- Alueellisen suunnitelman tavoitteena on lappilaisten hyvinvointi ja terveyserojen kaventuminen sekä hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden lisääntyminen Lapissa.
- Suunnitelma linjaa ehkäisevää työtä ja varhaista puuttumista.
- Alueen ensimmäinen suunnitelma on laadittu tavallista merkittävästi lyhyemmälle ajanjaksolle, kun toteutusaikaa on vain 1,5 vuotta.
- Toteutettavuuden säilymisen vuoksi rajausta on

Lapin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

- Painopisteet ja tavoitteet

Mielenterveyden tuki

- o Tuetaan lasten ja nuorten mielen hyvinvointia.

Seksuaaliterveys

- o Raskauden keskeytysten ja sukupuoliteitse tarttuvien infektioiden vähentyminen.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävät elämäntavat

- o Edistetään työikäisten työ- ja toimintakykyä ehkäisemällä ylipainoa ja terveyshaittojen syntymistä.

Arjen turvallisuus

- o Tuetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.
- o Kodin turvallisuuden parantaminen ja vapaa-ajan tapaturmien vähentyminen.

Päihteettömyyden tuki

- o Tehostetaan ehkäisevää päihdetyötä monitoimijaisella yhteistyöllä.

Yhteistyörakenteet

- o Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi otetaan käyttöön

Arjen turvallisuus: nostoja HYTETU-neuvotteluista 2024

- Arjen turvallisuuden edistäminen tunnistetaan keskeiseksi yhdyspintakokonaisuudeksi.
- Lapin pitkät välimatkat, harva asutus sekä paikoittain heikot tietoliikenneyhteydet tulee huomioida asukkaiden arjen turvallisuuteen vaikuttavina tekijöinä.
- Sivukylien turvallisuuteen on kiinnitettävä huomiota.
- Lähipalvelut nähdään arjen turvallisuutta edistävänä tekijänä.
- Väestön ikääntyessä arjen turvan riskit lisääntyvät.
- Digipalveluiden käytön haasteet lisäävät turvattomuutta.
- Yhteistyötä toivotaan kehitettävän erityisesti varautumisessa ja valmiudessa.

Kiitos!

Marika Mathlein
Asiantuntija, järjestöyhteistyö

marika.mathlein@lapha.fi
040 487 3478